

Lífeyrismál við starfslok LSS - V deild

Þórdís Yngvadóttir og Þóra Jónsdóttir,
Starfslokanámskeið Kennarasambands Íslands
Lífeyrissjóði starfsmanna sveitarfélaga, Sigtúni 42, Reykjavík , 4. nóvember 2015

Spurningar við starfslok

- Við hverju má ég búast þegar ég hætti að vinna?
- Hverjar verða tekjur mínar?
- Hvaða réttindi á ég og hvar?
- Get ég nálgast yfirlit yfir réttindi mín á einum stað?
- Hvernig ber ég mig að við að sækja um lífeyri
- Hvað þarf ég langan fyrirvara?
- Er flókið að sækja um ef ég á réttindi í mörgum lífeyrissjóðum
- Get ég unnið áfram þótt ég sé byrjuð að taka út lífeyri?
- Borgar það sig fyrir mig að fresta töku lífeyris
- Hvernig tek ég út viðbótarsparnaðinn minn?
- Ef ég fell frá, fær maki minn lífeyri?

Yfirlit

- Stoðir lífeyriskerfisins
- Lífeyrisgáttin
- Aðild að LSS
- V deild
- Séreignarsjóður
- Áframhaldandi vinna
- Sótt um lífeyri

Þrjár stoðir lífeyristrygginga

Almannatryggingar

Ellilífeyrir

Örorkulífeyrir

Maka- og barnalífeyrir

Grunnlífeyrir

Tekjutrygging

Heimilisuppbót

Sérstök heimilisuppbót

Reiknivél TR

Lífeyrissjóðir

Ellilífeyrir

Örorkulífeyrir

Maka- og barnalífeyrir

Annar sparnaður

Eignir (þ.m.t. verðbréfaeign)

Viðbótarsparnaður

Hvað er *sameignarsjóður*?

- ▶ **Samtrygging** - líkt og aðrar tryggingar – ef tiltekin skilyrði eru uppfyllt myndast réttindi.
- ▶ Þrennskona- trygging eða réttindi:
  - **Ellilífeyri**
  - **Maka- og barnalífeyri**
  - **Örorkulífeyri**

Heildarsýn á ellilífeyrisréttindi þín í samtryggingarsjóðum

- **1. Hvar finn ég Lífeyrisgáttina?**

Þú getur fundið Lífeyrisgáttina á heimasíðu lífeyrissjóðsins þíns eða farið í gegnum Sjóðfélagavefinn.

- **2. Hvernig kemst ég inn í Lífeyrisgáttina?**

Þú skráir þig inn á Sjóðfélagavefinn með kennitölu og lykilorði. Ef þú átt ekki lykilorð þá geturðu stutt á hnappinn „Sækja um aðgang að vef“ þá birtist nýr gluggi þar sem þú fyllir inn kennitölu og stafi sem birtast. Lykilorðið er sent í heimabankann þinn og þar getur þú fundið hann undir „Rafræn skjöl“: Veflykill frá Lífeyrissjóði starfsmanna sveitarfélaga.

www.lss.is

Aðrar hagnýtar upplýsingar um lífeyrismál: <http://gottadvita.is/>

- LSS býður nýjum starfsmönnum upp á tvær samtryggingadeildir
- A deild eða V deild.
- **A-deild:** Kjarasamningsbundin aðild hjá starfsmönnum sveitarfélaga sem eru félagar í BSRB og BHM, ásamt KÍ (félag stjórnenda leikskóla og leikskólakennarar og félag kennara og stjórnenda í tónlistarskólum).
  - Starfsmenn frá 1. júlí 1998 eru í A-deild
  - Eldri starfsmenn eiga rétt á að fara í A-deild

Skv. kjarasamningi gerist launþegi sjálfkrafa sjóðfélagi í A deild þegar hann er nýr í starfi.

- Hægt er að færa sig hvenær sem er úr A deild í V deild, en ekki til baka aftur.
- **V-deild** er öllum opin

Árið 1998 var svokölluðum eftirmannareglusjóðum lokað og stofnað nýtt lífeyriskerfi sem A og V deildin eru sprottin úr. Þeir sem voru starfandi fyrir þann tíma áttu kost á að halda áfram í sínum sjóðum.

Tveir þeirra eru reknir af LSS, en það eru Lífeyrissjóður starfsmanna Reykjavíkurborgar og Lífeyrissjóður starfsmanna Kópavogshæjar.

- Aldurstengd og tryggingafræðilega rétt
- Tekur mið af ávöxtunartíma iðgjalds
  - Sjóðfélagi nýtur tímans sem iðgjaldið er ávaxtað
  - Góð ávöxtun eigna skilar sér í auknum rétti
  - Réttindi háð iðgjaldi, aldri og ávöxtun
- Iðgjald ræðst af kjara- eða ráðningasamningi.
- Meginreglan er að lágmarksiðgjald er 12% af greiddum launum (8%+4%); tryggir grunnréttindi
- Iðgjald starfsmanna sveitarfélaga er 15,5% (11,5%+4%)
- Iðgjald umfram 12%, þ.e.a.s. 3,5% telst viðbótariðgjald og getur farið til að tryggja meiri almenn lífeyrisréttindi eða í séreignarsparnað.

V deild - eftirlaun

- Almennur lífeyristökualdur er 65 ára
- Réttindi háð iðgjaldi, aldri og ávöxtun
- Hefjist lífeyristökualdur fyrr, lækkar mánaðarleg upphæð, en hækkar ef lífeyristaka hefst síðar.

60-----65-----70
0,45 - 0,65% lækkun á mán   x   0,6 - 0,86% hækkun á mán

Dæmi: Starf hefst 35 ára – fyrir 100.000 í laun (m.v. 15,5% / 12% iðgjald):

Starfslok við 65 ára: 47.376 kr./36.717 kr.

Starfslok við 70 ára: 73.772 kr./57.174 kr.

[Reiknivél á sjóðfélagavef](#)

Sjóðfélagi getur byrjað á lífeyri en samhliða haldið áfram að vinna og aflað sér réttinda. Iðgjöld greiðast áfram í lífeyrissjóð en þar sem taka lífeyris er þegar hafin hækka réttindin ekki.

V deild - Örorkulífeyrir

- 50% örorkumat
- Raunveruleg tekjuskerðing
- Hafa greitt lágmarksiðgjald til sjóðsins í a.m.k. 3 ár til að
- Framreiknað til 65 ára aldurs að ákv. skilyrðum uppfylltum (m.v. iðgjöld sl. þriggja ára)
- Vanhæfni til að gegna starfi sínu í 5 ár
- Eftir 5 ár miðað við hæfni til að gegna almennum störfum

Þegar örorkuþegi verður 65 ára hættir hann á örorkulífeyri og fer á eftirlaun.

V-deild maka- og barnalífeyrir

Makalífeyrir

Andist sjóðfélagi á maki hans rétt á hálfum eftirlaunarétti hans til tveggja ára.

Ef sjóðfélagi átti barn undir 18 ára aldri þegar hann andaðist, er greiddur makalífeyrir þar til yngsta barn nær 18 ára aldri.

- Fullur réttur er 50% af lífeyrisréttindum sjóðfélaga í 24 mánuði
- Fullur réttur uns yngsta barn er 18 ára
- Fullur réttur ef maki er meira en 50% öryrki og yngri en 67 ára við fráfall sjóðfélaga

Réttur fellur niður ef maki gengur í hjónaband eða stofnar til sambúðar.

Barnalífeyrir

Andist sjóðfélagi fær barn greiddan barnalífeyri til 18 ára aldurs.

- 18.500 kr VNV

Séreignardeildin

- ▶ Viðbót á lífeyri – séreign sem erfist að fullu – Ekki aðfararhæfur
- ▶ Sjóðfélagi hefur greitt 2-4% af launum sínum í séreignarsjóð
- ▶ 2% kjarasamningsbundið mótframlag frá launagreiðanda
- ▶ Skattalegt hagræði
  - Tekjuskattsfrestun. Iðgjald dregið af launum, áður en skattur er reiknaður (ávöxtun). Tekjuskattur við útborgun.
  - Enginn fjármagnstekjuskattur og enginn eignarskattur

Útborgun

- ▶ Útborgun séreignar heimil eftir 60 ára aldur, hvort sem er í einu lagi eða í reglulegum greiðslum.
- ▶ Ráðgjöf vegna útgreiðslu m.t.t. mism. skattþrepa í útibúum Arionbanka - Borgartúni.
- ▶ Eyðublað í netbanka Arionbanka– einstaklingar-lífeyrissjóðir-eyðublöð
- ▶ Nánari upplýsingar Arionbanki.is Sími 444 7000
radgjof@arionbanki.is

- Umsóknareyðublað er hægt að nálgast á www.lss.is eða biðja um að láta senda sér það.
- **Ein umsókn:** Boðið er upp á að lífeyrissjóðurinn sendi umsókn til annarra sjóða sem sjóðfélagi á réttindi í.
- Hjá LSS er taka lífeyris óháð starfslokum, sé tilskyldum aldri náð.
- Skila þarf inn umsókn tímanlega áður en taka lífeyris hefst. (hálfur mánuður)
  - Til dæmis, hefjist taka lífeyris 1. desember þarf að skila inn umsókn í síðasta lagi fyrir 15. nóvember.

- Skattkort til þess að persónuafsláttur nýtist.
- Skattþrep: á ábyrgð sjóðfélaga að láta sjóðinn vita.
- Skipta skattkorti? Ef greiðslur eru frá fleiri en einum sjóði.
- Heildartekjur hafa áhrif á skattþrep. Mikilvægt að hafa réttar skattaupplýsingar svo fólk lendi ekki í skattlagningu eftir á.

Skattþrep 1 (37,30% skattur á samtals tekjur upp að 309.140 kr.)

Skattþrep 2 (39,74% skattur á samtals tekjur frá 309.141 til 863.404 kr.)

Skattþrep 3 (46,24% skattur á samtals tekjur frá 836.404 kr.)

Spurningar við starfslok

- *Við hverju má ég búast þegar ég hætti að vinna?*
- *Hverjar verða tekjur mínar?*
- *Hvaða réttindi á ég og hvar?*
- *Get ég nálgast yfirlit yfir réttindi mín á einum stað?*
- **Lífeyrisgáttin og Tryggingastofnun ríkisins - Reiknivél TR**

- *Hvernig ber ég mig að við að sækja um lífeyri*
- *Hvað þarf ég langan fyrirvara?*
- *Er flókið að sækja um ef ég á réttindi í mörgum lífeyrissjóðum*
- **Senda inn umsókn – af vef LSS - óska eftir að haft verði samband við aðra sjóði**

- *Get ég unnið áfram þótt ég sé byrjuð að taka út lífeyri? Já*
- *Borgar það sig fyrir mig að fresta töku lífeyris? Já, í fjárhæðum*
- *Hvernig tek ég út viðbótarsparnaðinn minn? Eftir 60 ára, fá ráðgjöf og sækja um*
- *Ef ég fell frá, fær maki/börn lífeyri? Já - sjá fyrri glærur*

Hafðu samband ☺

- Skrifstofa LSS
Sigtúni 42
105 Reykjavík
Sími: 540 0700
Netfang: lss@lss.is
Opið alla virka daga
kl. 9.00-16.00
- Símatími lífeyrisdeildar kl.
13.00-16.00

Vefsíður með upplýsingum

LSS.is

Sjóðfélagavefur

Lífeyrisgáttin

Gottadvita.is

ll.is

Rsk.is

TR.is

Séreignardeild LSS:

Upplýsingar og umsóknir

Arionbanki, Borgartúni 19.

Sími 444 7000.

Tölvupóstur:

radgjof@arionbanki.is

Arionbanki.is